

Bronzen reliëf van het hoofd van Christus, aangebracht op één van de oudste grafstenen van het H. Laurentiuskerkhof

Het Rooms-Katholieke kerkhof achter de H. Laurentiuskerk in Voorschoten werd door deken Van Banning officieel ingewijd op 5 augustus 1820 onder het pastoraat en op initiatief van Arnoldus Tyssen; hij was van 1818 tot 1834 pastoor in Voorschoten. Naast het kerkhof stond toen de schuurkerk (tot 1871), de voorloper van de huidige H. Laurentiuskerk.

Daarvóór werd iedereen - ongeacht haar of zijn kerkgenootschappelijk lidmaatschap - begraven in en om de Dorpskerk (die vroeger ook Laurentiuskerk heette) - toen het enige kerkhof in Voorschoten. Ook na de reformatie werden er katholieken begraven, zelfs Voorschotense pastoors en een kapelaan: J. Ploegh (†1717), G. van Muijlwijk (†1731), F. Roggué (†1774), P. van der Brug (†1805), B. Driessen (†1815), L. van Marwijk (†1818) en kapelaan T. Lonneman (†1796). Ook enkele vooraanstaande katholieke gezagsdragers van buiten Voorschoten

werden er begraven; voor zover bekend waren dat de provinciaal overste van de Jezuïeten L. Makebljide (in 1630 overleden in Delft), aartspriester J. van Elsacker (in 1792 overleden in Leidschendam als pastoor te Berkel) en L. Perquin (†1770, pastoor te Stompwijk).

Het H. Laurentiuskerkhof werd aangelegd in een tijd waarin op verschillende plaatsen in Holland nieuwe begraafplaatsen werden aangelegd, waaronder ook katholieke. In de Franse tijd (1795-1813) werd op grond van de “Code Civil” uit 1804 en de “Code Pénal” uit 1810 het begraven in kerken binnen en buiten de bebouwde kom verboden. Koning Willem I maakte deze besluiten bij zijn aantreden in 1813 echter ongedaan. Maar in 1827 vaardigde hij toch een algemeen verbod uit op het begraven in kerken en moesten gemeenten met meer dan 1000 inwoners hun nieuwe begraafplaatsen buiten de bebouwde kom aanleggen.

Of al direct in 1820 ook werkelijk gebruik is gemaakt van het H. Laurentiuskerkhof is niet helemaal duidelijk. Nog in 1826 werden katholieken begraven vlakbij de huidige Dorpskerk. Mogelijk werd tussen 1820 en 1826 zowel bij de Dorpskerk als op het H. Laurentiuskerkhof begraven. Pastoor Tyssen bepleitte korte tijd een eigen, katholiek deel bij de Dorpskerk. Mogelijk deed hij dat om kosten voor de parochie te besparen.

De ligging van de oudste, nog bestaande, graven - w.o. die van de genoemde grondlegger van het kerkhof, pastoor Tyssen - is ietwat “scheef” t.o.v. de overige, latere graven. Hieruit wordt opgemaakt, dat zij in het verlengde van de oude schuurkerk liggen en daarmee dus op het oosten gericht; d.w.z. “geoost” - of - zoals het ook genoemd wordt: “georiënteerd”. De reden voor zo'n oostwaartse richting is dat het oosten de richting is van de wederkomst van Christus. Dat geldt bijv. ook voor de oude Dorpskerk. Bij het gereedkomen van de huidige H. Laurentiuskerk en latere uitbreidingen van het kerkhof heeft men het grondplan van het kerkhof aangepast aan de huidige kerk, die niet “geoost” is, maar de oudste graven laten liggen in hun oorspronkelijke richting. Het kerkhof had op een kadastrale kaart van 1869 een omvang van 0,0619 hectare en was veel kleiner dan tegenwoordig. Waarschijnlijk is de omvang van het kerkhof bijna 90 jaar lang (van 1820 tot 1909) dezelfde gebleven, maar werd in ieder geval in 1909, 1922/1923, 1946, 1999-2000

en 2007 uitgebreid. De huidige omvang van het kerkhof is naar schatting ca. 3 maal zo groot als in de beginperiode.

De uitbreiding in 1922/23 werd ondernomen met hulp van parochianen die het benodigde zand per toerbeurt en met kruiwagens vervoerden; daartoe werd een “beurtlijst” vastgesteld opdat iedereen wist op welke dagen hij verwacht werd.

In 1999 werd het columbarium aangelegd langs het einde van het toegangspad. Het bestaat uit een drietal los van elkaar staande muren met nissen voor de urnen. Ook ligt hier het strooiveld. In deze periode werd het kindergrafgedeelte gerenoveerd dat zich in de noord-westelijke hoek van het kerkhof bevindt. Op het muurtje rond het kindergrafgedeelte staat een aantal keramische vogels dat bedoeld is als herdenking aan alle ongedoopte kinderen.

Op de grafstenen op het H. Laurentiuskerkhof komen allerlei – meest oude - symbolen voor die men vaak in allerlei verschillende vormen ook op andere katholieke begraafplaatsen aantreft. Een veel voorkomend symbool is het kruis. Er staat een groot kruisbeeld vlak voor de priestergraven. Dit is het hardstenen hoofdkruis met Bijbeltekst dat dateert uit de begintijd van het kerkhof. Het stond vroeger op een andere plaats op het kerkhof.

Een ander groot kruisbeeld staat in de keermuur van het grafveld vlak achter de kerk.

Dit kruisbeeld stond oorspronkelijk op de begraafplaats van de Paters Montfortanen van seminarie Beresteijn aan de Leidseweg in Voorschoten. Het werd door hen aan de parochie geschonken toen zij in 2001 Voorschoten verlieten.

Al vele jaren wordt op 2 november “Allerzielen” gevierd. Tijdens de - altijd zeer druk bezochte - kerkdienst wordt dan ook het kerkhof bezocht.

Het kerkhof wordt beheerd en onderhouden door een 15-tal vrijwilligers die, ijs en weder dienende, wekelijks op het kerkhof werkzaam zijn. Veel nabestaanden verzorgen zélf de graven van hun overleden dierbaren.

Augustus 2012. Auteurs: H. van Eyk en K. van Vliet. Aangepast juli 2018.

